

MEHMET BEDRETTİN KÖKER, (1953-1956)

1897 yılında İstanbul'da dünyaya gelmiştir, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi ile Siyasal ve İktisadi Bilimler Fakültesi'nde okumuş. Hukuk Fakültesi'ni 1922'de bitirmiştir. Aralık 1922 tarihinde İznik Cumhuriyet Savcısı olarak mesleğe başlayan Mehmet Bedrettin Köker, sırasıyla; Tavşanlı ve Kütahya'da Cumhuriyet Savcılığı ile Hâkimlik yapmış; Adalet Müfettişliği, Yargıtay Raportörlüğü, Cumhuriyet Başsavcı Yardımcılığı görevlerinde bulunmuştur.

Adalet Başmüfettişi iken 22.8.1940 tarihinde Yargıtay Üyeliğine atanan Köker, bu görevde bulunduğu sırada 26 Mart 1943 yılında Adalet Bakanlığı Müsteşarlığına getirilmiştir. 16 Kasım 1946 tarihinde ikinci kez Yargıtay Üyeliğine atanan Mehmet Bedrettin Köker 15 Mayıs 1952'de Yargıtay Yedinci Hukuk Dairesi Başkanlığına; 28 Ağustos 1953'de de Yargıtay Birinci Başkanlığına atanmıştır.

12 Haziran 1956 günü Yargıtay Birinci Başkanlığı görevinden emekliye ayrılan Mehmet Bedrettin Köker, İstanbul ve Ankara'da avukatlık yaptıktan sonra 18 Temmuz 1978'de vefat etmiştir.

MUHTEREM REİSİCUMHURUMUZ,

MUHTEREM VEKİLLER,

MUHTEREM MİSAFİRLERİMİZ,

AZİZ VE KIYMETLİ MESLEKTAŞLARIM.

Büyük Türk Milleti adına Adalet tevzii vazifesini yerine getirmekte olan mahkemelerimiz kanunî tatil müddeti bittiğinden bugün yeni faaliyet devresine girmiş bulunuyorlar. Birçok memleketlerde olduğu gibi bizde de 1943 yılından beri bugünü kutlamak bir teamül halini almıştır. Her Adalet yılının başında bu kürsüden Adalet işleri konuşulmakta, Adaletle saygı duyguları gönüllerde tazelenmekte ve bugün hâkimlerimiz kalpleri vazife aşk ve heyecaniyle dolu olarak çalışmalarına başlamaktadırlar.

1953 - 1954 Adalet Yılına açarken mensubu olmakla bahtiyarlık duyduğum Adalet ailesi adına bu toplantıya yüksek huzurlarıyla şeref veren muhterem Reisicumhurumuzu ve aziz misafirlerimizi derin hürmetlerle selâmlar ve şükranlarımı arz ederim.

İnsan topluluklarının Devlet halinde taazzuv ve teşekkül etmeye başladığı ilk zamanlardan beri hakkın yerine getirilmesi, Adalet tevzii işi Devletin en esaslı vazifesi sayılmaktadır. "Adalet Mülkün Esasıdır" düsturu asırlarca evvel ortaya konulmuş ve bugüne kadar hakikatinden hiçbir şey kaybetmemiştir. Eski devirlerde hükümler hakkının icabı olarak kaza vazifesi bizzat hükümdarlar tarafından yerine getirilmekte iken, Adalet işlerinin çoğalması ve bunların- ilim ve ihtisasa ihtiyaç gösterdiğinin anlaşılması üzerine sonraları bu vazife müstakil mahkemelere tevdi edilmiştir. Bizde de bu vazife Teşkilâtı Esasiye Kanunu mucibince millet adına müstakil mahkemelerimiz tarafından ifa edilmektedir. Hakkın yerine getirilmesi, Adaletin tevzii mukaddes fakat kudsiliği kadar da zor bir vazifedir. Bu vazifeyi

üzerlerine almış olanların yalnız geniş bir kültüre sahip ve hukuk ilmine vâkıf olmaları kâfi gelemez. Hâkimlerin dürüstlük, feragat, ahlâki fazilet gibi yüksek ve üstün manevi vasıf ve meziyetleri haiz olmaları ve Adaletin esas şartını tahakkuk ettirebilmek için tam bir tarafsızlık içinde bulunmaları zarurîdir.

Vicdan huzuriyetle ifade edebiliriz ki, Adalet cihazımız her bakımdan üstün vasıflı hâkimlerimizin elindedir. Hâkimlerimizin faziletleri, dürüstlük ve tarafsızlıkları bugüne kadar çeşitli hâdiselerin çetin imtihanlarından geçerek sabit olmuştur. Mahkemelerimiz şimdiye kadarki çalışmalarıyla milletimizin emniyet ve itimadını kazanmışlardır. Önümüzdeki yıllarda da aynı emniyetin ve itimadın kaynağı ve Büyük Milletimizin huzur ve selâmetinin teminatı olmakta devam edeceklerine inanmaktayım. Bu duygunun heyecanı içinde güzide hâkimlerimizi ve bütün adalet hâkimlerini bu kürsüden hürmet ve muhabbetle selâmlarım.

Geçen sene emekliye ayrılmış olan Birinci Reis Fevzi Bozer, Allah'ın rahmetine kavuşmuş, bugün çok sevdiği Ankara'da ebedi istirahatgâhına tevdi edilecektir, insanlığın ve mesleğin en yüksek vasıflarını nefsinde cem-etmiş olan bu büyük hâkimin aziz hatırasına en derin hürmetlerimi sunarım.

Geçen faaliyet devresi içinde Temyiz Mahkemesi camiasından ayrılmış olan yüksek hâkimlerimizi burada yâdetmeyi ve bu faziletli arkadaşlarımıza karşı kadirşinaslık vazifesini yerine getirmeyi bir borç saymaktayım.

Temyiz Mahkemesi'nin muhterem Birinci Reisi mümtaz arkadaşımız Selim Nafiz Akyollu bu yıl yaş haddini doldurarak emekliye ayrılmıştır. Akyollu, ilim ve irfanile, yüksek vasıflarıyla herkesin sevgisini kazanmış bahtiyar bir insandır. Uzun yıllar Adalet mesleğine çok değerli hizmetlerde bulunmuş ve geride çok şerefli bir mazi bırakmıştır. Yine yaş haddini doldurarak aramızdan ayrılmış olan Cumhuriyet Başmüddeiumumisi muhterem Kâzım Berker, Birinci Hukuk Dairesi Reisi muhterem irfan Elgin, Dördüncü Ceza Dairesi Reisi muhterem Rahmi Anadol ve azalar muhterem Süreyya Orhon, Hakkı Tüzemen, Ali Rıza Yardım, Kâzım Suda, Mehmet Şemsettin Kıcımın ve Muhittin Yum de Adalet hizmetinde uzun yıllar emek vermiş çok şerefli hâkimlerdir. Hepsini huzurunuzda hürmetle anar ve kendilerine sıhhat ve refah içinde uzun ömürler dilerim. Bu kıymetli arkadaşların çalışmalarından mahrum kalmamızın verdiği hüznün ve elem büyüktür. Onların saflarımızda bıraktıkları boşlukları doldurmak üzere içimize katılanların muhterem varlıkları bizim tesellimizi teşkil etmektedir. Kendilerini tebrik eder, muvaffakiyetler dilerim.

Kanunların yurdun her köşesinde aynı tarzda anlaşılıp tatbik edilmesini sağlamak ve bu maksatla mahkemelerin kararlarını murakabe etmekle mükellef bulunan Yüksek Mahkemenin faaliyetinden bir nebze bahsetmek istiyorum:

Geçen 1952 yılında, bir evvelki seneden (3643) ceza dosyası devredilmişti. 1952 yılı içinde gelen (54881) dosya ile balığ olduğu (58524) işten (47613)'ü karara bağlanarak, (10911) iş 1953 senesine devredilmiştir.

Yine 1952 yılına (12922) hukuk dosyası devredilmiş ve o sene içinde (77998) iş gelerek balığ olduğu (90920) işden (73411)'nin tetkikatı ikmâl olunmuş ve (17509) dosyanın 1953 yılına bırakılması zarureti hâsıl olmuştur.

1953 senesinin ilk altı ayında gelen (42830) ceza ve (57182) hukuk işinden (27501) ceza ve (39745) hukuk işi çıkarılabilmektedir, işlerimiz seneden seneye artmaktadır. Bunu tebarüz ettirebilmek için bir misâl arz etmemeye müsaadelerini dilerim:

1953 yılı içinde (41614) olan ceza varidesi 1952 senesinde (54881)'e varmış, hukuk işlerinde ise artış daha yüksek bir nispet kaydederek (35662)'den (77998)'e yükselmiştir. Bu senenin ilk altı ayındaki varide aynı nispeti muhafaza ettiği takdirde iş hacminin geçen seneleri de geçeceği tahmin olunabilir.

Arzedilen rakamlar Temyiz Mahkemesi yükünün ancak maddi bakımdan ifadesidir, işin mahiyeti bakımından manevi ağırlığı ise çok daha büyüktür. Beşer takatinin üstündeki feragatli çalışmalarına rağmen Temyiz Mahkemesi gelen işlerin hepsini karara bağlayamamış ve devredilen işlerin adedi çoğalmakta bulunmuştur, işlerin gündün güne artması ve bu vaziyet karşısında daire adedinin çoğalması içtihatlar arasında vahdet tesisini müşkülleştirmekte ve bu sebeple içtihatları Birleştirme Müessesesi'ne başvurulmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu cümleden olmak üzere tekerrüre esas olmayacak eski mahkûmiyetin Ceza Kanununun 89 uncu maddesi mucibince yeni cezanın teciline mâni olup olmadığı usul kanunlarında yazılı para cezalarının 5435 sayılı Kanun .mucibince tezyide tâbi bulunup bulunmadığı, altın sikke kalpazanlığının, Ceza Kanununun 316 ncı maddesinin tatbikini müstelzim olup olmadığı hususlarındaki içtihat ihtilâflarıyla, mirasçılar arasında Medeni Kanunun 611 inci Caddesi hükmüne göre yapılacak taksim mukavelelerinin tapu memuru huzuriyle resmî senede bağlanmasına zaruret bulunup bulunmadığı ve ölünceye kadar bakmak şartıyla gayrimenkul temlikini mutazammın mukavelelerin hangi merci huzurunda yapılması lâzım geleceği, gayrimenkul davalarında arsa ve bina kıymetinin mecmuunun mahkeme vazifesini tâyinde nazara alınması icap edip etmediği, Ereğli Kömür Havzasına dahil gayrimenkuller hakkında Medeni Kanunun 639 uncu maddesinin tatbik kabiliyeti bulunup bulunmadığı yolundaki ve Tahsili Emval Kanununa göre yapılan cebri ihalelerin fesh ve iptali davalarının rüyet merciine ait ihtilâfların halline dair olan kararlar geçen faaliyet yılı içinde ittihaz edilmiş olan Tevhidi içtihat karartandır. Bunlar neşir ve ilân edilmiş ve alâkalılarca malûm bulunmuş olduğundan burada tafsil ve tekrarında bir fayda görmemekteyim.

Mahkemelerimize ve Adalet dairelerimize arzedilen işlerin miktarı seneden seneye artmaktadır. Bu artışa elbette birçok içtimaî ve iktisadî sebepler amil olmaktadır. Bununla beraber Adalet Teşkilâtının genişleyerek yurdun dört köşesine yayılması, halka yaklaşıp davaların açılıp takip edilmesindeki kolaylığı temin eylesininin ve vatandaşların derin bir inanişle adaletin nurlu ışığına koşmalarının bu artışın âmilleri arasında bulunduğu kaniyiz.

iş arttıkça Adalet Teşkilâtı da genişlemektedir. Bu cümleden olarak bu yıl içinde asliye teşkilâtı olarak 6 yerde mürettep ağır ceza mahkemeleri kurulmuştur. Tek hakimli 18 mahkeme, çift hakimli asliye mahkemesi olarak genişletilmiş, ayrıca 3 asliye hukuk, 1 asliye ceza, 4 sulh hukuk, 6 sulh ceza mahkemesi yeniden ihdas edilmiş ve 11 yerde yeni icra daireleri açılmıştır. Adlî Teşkilâtı bulunmayan 14 nahiyenin kazaya çevrilmesi üzerinde buralarda da asliye mahkemeleri kurulmuş ve başkaca 58 nahiyede sulh mahkemesi açılarak bu nev'i mahkemelerin adedi 100'e iblâğ edilmiştir. Bu teşkilâtın istilzam ettiği 259 hâkim ve müddeiumumi ve 11 icra

memuru ve 743 ilk derece memuru adalet kadrolarına ilâve edilmiştir. Bu suretle vatandaşlar adalet mercilerine başvurmak için uzun mesafeler katetmek külfetinden kurtulmuş bulunmaktadırlar.

Mahkemelerin beklenen gayeyi tahakkuk ettirebilmeleri buralara yetişmiş, tecrübeli hâkimler göndermekle kabil olabilir. Bu hususu dikkate alan Adalet Vekâleti mesleğe yeni alınan arkadaşları, evvela tecrübeli hâkimlerin yanlarında çalıştırmak yoluna girmiştir. Bu çok hayırlı ve yerinde bir teşebbüstür.

Kanunların günden güne çoğalması hukukçuları ve kanunları tetkik ve tatbikiyle mükellef olanları mevzuatımızı ihatada zorluklarla karşılamaktadır. Bugün hangi kanunların, hangi hükümlerinin meri olduğunu, hangilerinin yürürlükten kalkmış bulunduğunu tâyin hakikaten müşkül bir iş halini almıştır. Bu müşkülleri bertaraf etmek için resmî ve ilmî bir heyetin biran evvel teşkiliyle işe başlamasının temini temenniye şayandır.

Üzerinde durulması lazım gelen hususlardan biri de Adalet Zabıtasıdır. Bu zabitanın teknik vasıtaları ve meslekî bilgi ile teşhiz edilmesi zarureti aşikârdır.

Vatandaş seri ve emin adalet ister. Adalet cihazımızın lâyıkiyle işleyebilmesi adalet hizmetleriyle ilgili bütün Devlet Teşkilâtının hemahenk çalışmasına bağlıdır. Tapu kadastro, nüfus kayıtlarının, zabıta faaliyetinin, muhabe¹ re ve münakale sürat ve kolaylıklarının adalet işleri üzerindeki tesiri açıktır. Burada teşkili tasavvur olunan Üst Mahkemelere de kısaca teması bir vazife sayıyorum... Bu mahkemelerin kurulabilmesi büyük ve maddi fedakârlıkları istilzam eder. Buralarda çalışacak elemanların temini, lüzumlu vasıtalarla teşhizi ve bunların kaza daireleri hudutlarının çizilmesi ve bu teşkilâtın matlub neticeyi sağlayabilmesi büyük ihtimam ve dikkate ihtiyaç gösterir. Bu bakımdan bu imkânların elde edilmesini beklemek yerinde olur kanaatindeyiz.

Büyük Milletimiz adına adalet tevziine memur hâkimlerimiz kendilerine tevdi ve emanet edilen bu vazifenin azamet ve kudsiyetini müdrik olarak vazife başındadırlar.

Büyük Türk Milleti'nin hizmetinde bulunmayı en büyük şeref saymakta olan hâkimlerimiz kazandıkları emniyet ve itimada lâyük olmakta devam edeceklerdir.

Muhterem misafirlerimizi ve aziz meslektaşlarımızı bir kere daha derin bir hürmet ve muhabbetle selâmlar, yeni adalet yılının hayırlı ve feyizli olmasını dilerim.